

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2004

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A.

Σε μια προσπάθεια προσδιορισμού του επαγγέλματος του δασκάλου, διατυπώθηκε η άποψη ότι διαφέρει από τα άλλα επαγγέλματα εξαιτίας της έλλειψης επιστημονικής εξέλιξης. Αυτό οφείλεται στο ότι απευθύνεται σε μαθητές, που εμποδίζουν οποιαδήποτε μορφή ανταγωνισμού. Ωστόσο στη σημερινή εποχή επειδή κάθε πληροφόρηση παρέχεται σε όλους, αυτό δεν ισχύει. Επιπλέον, οι νέοι σήμερα αναπτύσσουν κριτική ικανότητα διατυπώνοντας ελεύθερα απόψεις και ενστάσεις στα καθιερωμένα. Άλλωστε, οι κοινωνικοπολιτικές αλλαγές που επέφερε η οικονομική ανάπτυξη επηρέασαν την εκπαίδευση. Επομένως ο ρόλος του δασκάλου επαναπροσδιορίζεται καθώς απευθύνεται σε μια γενιά που αμφισβητεί. Αυτό δημιουργεί διαφωνίες σχετικά με το χαρακτήρα των νέων δεν πρέπει ωστόσο να επηρεάζει τον σημερινό δάσκαλο που επαναπροσδιορίζεται στο ρόλο του με διάθεση γνήσιας επικοινωνίας και διαλόγου.

B1.

Πράγματι, σήμερα οι πηγές πληροφόρησης έχουν πολλαπλασιαστεί θεαματικά και μπορεί κανείς να συλλέξει όποια πληροφορία χρειάζεται όχι μόνο από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, αλλά και από το διαδίκτυο. Το γεγονός αυτό όμως παρουσιάζει θετικές και αρνητικές πτυχές. Στις θετικές εντάσσεται βεβαίως η δυνατότητα της εύκολης και γρήγορης ενημέρωσης που συμβάλλει στην ανάπτυξη των γνώσεων, προβληματισμού, αλλά και στην ευαισθητοποίηση του ατόμου σε διάφορους τομείς. Από την άλλη όμως ο βομβαρδισμός με πληροφορίες οδηγεί συχνά στην άκριτη υιοθέτησή τους, στην αποδοχή της αυθεντίας τους και στην στείρα αναπαραγωγή τους.

B2.

Η δομή της συγκεκριμένης παραγράφου είναι η εξής:

Θεματική πρόταση: «Δεν αληθεύει όμως στη δικής μας εποχή». Το νόημα της θεματικής πρότασης ουσιαστικά συμπληρώνεται από την προηγούμενη παράγραφο.

Ολοκληρωμένο θα ήταν: «Δεν αληθεύει στη δική μας εποχή το γεγονός ότι ο Δάσκαλος επαναπαύεται στα λιγοστά πνευματικά του εφόδια»

Λεπτομέρειες: «Γιατί σήμερα.....μέσα στο σπίτι»

Κατακλείδα: «Μπορεί λοιπόν ο μαθητής.....κάθε λογής τεχνικής»

Οι τρόποι ανάπτυξης που υπάρχουν στην παράγραφο είναι οι εξής:

- Αιτιολόγηση: «Γιατί σήμερα... έχει αλλάξει»
- Σύγκριση – αντίθεση:» Παλαιότερα ο μαθητής...μέσα στο σπίτι»
- Παράδειγμα: «(Η εφημερίδα.... η τηλεόραση)
- Διαίρεση: «Μπορεί λοιπόν ο μαθητήςτεχνικής».

B3.

Η συλλογιστική πορεία που έχουμε εδώ είναι παραγωγική.

Ο συλλογισμός ξεκινάει από τη γενική θέση ότι όταν απουσιάζει ο ανταγωνισμός (γενικά, σε όλες τις εποχές) ο άνθρωπος δεν πλουτίζει τα εφόδιά του και καταλήγει στο επιμέρους συμπέρασμα ότι ο άνθρωπος ειδικά σε παλιότερες εποχές δεν πλούτιζε τα εφόδιά του.

Αξιολογώντας τον παραπάνω συλλογισμό μπορούμε να θεωρήσουμε τις προκειμένες αληθείς (εφόσον ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα).

Το συμπέρασμα προκύπτει λογικά από τις προκειμένες, άρα ο συλλογισμός είναι έγκυρος.

Επομένως αφού οι προκειμένες είναι αληθείς και ο συλλογισμός είναι έγκυρος, τότε είναι και λογικά ορθός.

B4.

α. Αναφορικά λειτουργία της γλώσσας έχουμε στην πρώτη πρόταση (i)

Ποιητική λειτουργία της γλώσσας έχουμε στις άλλες τρεις προτάσεις (ii, iii, iv).

α. Παντογνώστης → πας + γνωρίζω > γνωστικός

Αποκλειστικά → από + κλείνω > κλείσιμο

Εκπληκτικό → εκ + πλήττω > πλήξη

Γ.

ΤΙΤΛΟΣ

Πρόλογος:

- Διαπίστωση και συμφωνία με το θέμα ως προς την προσφορά του σχολείου για την αντιμετώπιση του καταγισμού πληροφοριών και την κοινωνικής ένταξης των τελειοφοίτων

- Επισήμανση της αναγκαιότητας λήψης μέτρων για περαιτέρω βελτίωση

Κύριο μέρος:

Α' μέρος ως προς τον καταγισμό των πληροφοριών

α) Το σχολείο

- Οξύνει την κριτική ικανότητα
- Καλλιεργεί το πνεύμα

β) διευρύνει πνευματικούς ορίζοντες έτσι ώστε γόνιμα να ελέγχει τα μηνύματα που δέχεται από το χώρο των πληροφοριών

γ) παροχή γνώσεων απαραίτητων για να επεξεργάζεται καλύτερα τις πληροφορίες που λαμβάνει

δ) μέσα από διάλογο και συζήτηση ανακαλύπτει την αλήθεια αιτιολογεί, αποδέχεται ή απορρίπτεται απόψεις.

Β' Μέρος ένταξη τελειοφοίτων

α) Κοινωνικοποιείται το άτομο μέσω του σχολείου

- εξοικειώνεται με τα άλλα μέλη του σχολικού περιβάλλοντος
- περιορίζει τις εγωιστικές του ορμές
- παίρνει μέρος σε κοινωνικές διαδικασίες (μαθητικές κοινότητες κ.τ.λ) ώστε να προετοιμαστεί ως υπεύθυνος πολίτης
- ενστερνίζεται κοινωνικές αξίες (φιλία, ισότητα, ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία)
- αναπτύσσεται η ελεύθερη προσωπικότητα του μαθητή ώστε να είναι σε θέση να ασκεί κριτική και έλεγχο σε οποιοδήποτε φορέα εξουσίας και να μην καθίσταται υποχείριο των ισχυρών
- ανάπτυξη δεξιοτήτων, καλλιέργεια κλίσεων εξοπλισμός με τις απαραίτητες γνώσεις για την επαγγελματική του σταδιοδρομία

Γ' μέρος Αλλαγές – προτάσεις

- Αναθεώρηση του περιεχομένου σπουδών ώστε οι γνώσεις που θα παρέχονται να συμβαδίζουν με τις εκάστοτε κοινωνικές τεχνολογικές οικονομικές και πολιτιστικές εξελίξεις
- Ανθρωποκεντρικός προσανατολισμός στο πρόγραμμα σπουδών ώστε οι παρεχόμενες γνώσεις να ξεχωρίζουν από το τυπικό χαρακτήρα της μηχανιστικής μάθησης και να αποτελούν πραγματικό εφόδιο στην κοινωνική ένταξη του ατόμου
- Διαδραστικός ρόλος του δασκάλου
- Ιδιαίτερη βαρύτητα σε ένα σωστό επαγγελματικό προσανατολισμό, όπου θα αξιοποιούνται και θα εντοπίζονται οι ιδιαίτερες κλίσεις και τα ταλέντα του μαθητή
- Καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή και παροχή κονδυλίων για την παιδεία

Επίλογος

Ως στόχος λοιπόν της παιδείας να μην είναι μόνο η παροχή γνώσεων, αλλά αφενός η ευρύτερη καλλιέργεια του ατόμου, ώστε να επεξεργάζεται και να αξιολογεί καλύτερα τις πληροφορίες με τις οποίες «βομβαρδίζεται» και αφετέρου η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του για την ομαλή κοινωνική του ένταξη